

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Horisori neînratec nu se
primesc.
Manuscrisuri nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
în Viena la M. Dukas Nachf.,
Nus. Augenthal & Emeric Les-
ner. Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelitz.
în Budapesta la A. V. Golber-
ger. Ekstein Bernar. Iuliu Le-
opold (VII. Erzsebet-körut).
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarif și invo-
ală. — RECLAME pe pagina
I-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe nr.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
nr. 30. etajul I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 6 cor.
Cu dusele acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 215.

Brașov. Luni-Marti 30 Septembrie (13 Octombrie)

1908.

NOU ABONAMENT LA „GAZETA TRANSILVANIEI”.

Cu 1 Octombrie st. v. 1908
se deschide nou abonament pe cuartatul trei
al anului, la care invităm pe toți amicii
și sprijinatorii fôiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24
coroane, pe șase luni 12 coroane, pe trei luni
6 coroane, pe o lună 2 coroane.

Pentru România și străinătate: Pe un
an 40 franci, pe șase luni 20 franci, pe tre-
luni 10 franci, pe o lună fr. 3.50.

ADMINISTRAȚIUNEA.

Declarațiile ministrului de externe.

Desbaterea asupra expozeului bar-
onului Aehrenthal și în deosebi asu-
pra anexiunii în comisiunea pentru
esterne a delegațiunii austriace, ne
oferă un deosebit interes, căci din ea
se reoglindează politica esteroară a
monarhiei noastre, precum și refle-
xul ce-l are și-l poate avea asupra
politice ei interioare

Vorbitorii tuturor partidelor: din
Austria s'au pronunțat mai mult sau
mai puțin în favorul anexiunii și au
eprobat în genere politica oficiului
nostru de externe. Aceasta o constată
în vorbirea sa de Sâmbătă și br.
Aehrenthal cu mulțumire, deși aproape
fiecare dintre vorbitorii partidelor a
accentuat câte o dorință sau preten-
ziune deosebită în ce privește esecu-
tarea politice active inaugurate.

În discursul ministrului de ex-
terne se accentuiază înainte de toate,
față cu afirmările, că prin anexiune
s'a violat tratatul de Berlin, că Austro-
Ungaria n'a primit prin acest tractat
decât *numai drepturi* și că tratatul
nu conține nici un cuvânt asupra
drepturilor suverane ale Sultanului.
Răposatul conte Andrassy, inițiatorul

politice orientale de atunci a mon-
arhiei, a dat a se cunoaște în mod-
ul cel mai neîndoios, că dreptul de
ocupare și administrare i s'a dat Au-
stro-Ungariei *fără termin*. Printr'asta,
zice bar. Aehrenthal, a voit să zică,
că aceste drepturi sunt durabile și
că noi *nu vom mai da din mână*
Bosnia și Herțegovina, iar cu acea-
sta au fost învoite toate puterile.

Ceea-ce pe noi Românii ne intere-
sează mai mult din declarațiunile
făcute de ministrul nostru de externe
Sâmbăta trecută, este mărturisirea
sa, că e gata să dea mână de ajutor
și regatului sârbesc, nu numai în pri-
vința economică, ca până acuma, dar
și în *privința politică*, dacă se va
cuminți și va pune capăt agitațiunii
în contra anexiunii. Se vede inten-
țiunea ce a avut-o ministrul de a face,
prin accentuarea înclinărilor sale
amicabile și binevoitoare față cu Ser-
bia, puțină presiune asupra celor dela
Belgrad, care erau în ajun de a se
întruni în scupștina extraordinară.
Dară mai rezultă din declarațiunile
d-lui de Aehrenthal, că politica slavo-
filă, pentru care, în ce privește spri-
jinul dat Bulgariei, i-a adresat dele-
gatul Dr. Koroșec, în numele dele-
gaților sloveni, cuvinte calde de mul-
țumire, este cuprinsă în programul
ministrului și pentru viitor. — El
a și indicat în ce direcțiune vo-
iește să fie spre ajutor Sârbiei în pri-
vința politică. Ocaziunea, zice, se va
da, când va fi pusă la ordinea zilei
prelungirea mandatului comisiunii du-
nărene europene. Atunci, va stări ca
și Serbia și Bulgaria să fie reprezen-
tate în această comisiune. Mai departe
zice, ar putea, să se procedă la regu-
larea internațională a relațiunilor
de navigațiune pe Dunăre începând
dela Porțile de fer până la Brăila.

Surprinzător este, că br. Aehren-
thal se grăbește a asigura, că deja
a intrat într'un schimb de idei intim
în privința aceasta cu guvernul „Ro-
mâniei amice”.

De aici vedem, că br Aehrenthal,
pe când se bazează cu atâta incre-

dere pe amicitia României, nu se
gândește, decât cum să-și câștige
mai bine simpatia Bulgarilor și a
Sârbilor, ajutându-le să dobândească
diferite avantagii. Dar Românii? Cu
ei până acuma încă nici tratat co-
mercial nu a încheiat, măcar ca cu
Sârbii, și se vorbește că delegații Ro-
mâniei vor da de mari piedeci la ne-
gociările, ce se vor începe abia pe la
finele lunii acesteia.

Dăm loc mai jos unei declarațiuni
a actualului ministru-șef român
în care se zice, că, dacă situația din
Orient va lua alte proporții, România
va lua și ea la rândul ei măsu-
rile, ce i-le vor indica interesele și
împrejurările, cu hotărâre și cu dem-
nitate. În cazul acesta de sigur gu-
vernul român contează la sprijinul
monarhiei noastre.

La încheiere bar. Aehrenthal a
mai declarat, că nu știe despre nici
un pas activ, ce s'ai fi făcut pentru
conchemarea unei conferențe inter-
naționale și că, dacă s'ar ivi astfel de
propunere, Austro-Ungaria ar face de-
pendent consimțământul ei dela pro-
gramul conferenței, cerând ca acesta
să fie conform cu intențiunile ei.

O notă austro-ungară cu privire la
evenimentele din Sârbia. Din Paris se a-
nunță, că Austro-Ungaria a încunostiințat
Sâmbătă puterile, că prin reprezentantul
său din Sârbia a cerut guvernului sârbesc
lămuriri cu privire la chemarea sub arme
a rezervelor. Totodată nota încunostiin-
țează puterile, că *s'au luat pentru toate even-
tualitățile măsurile necesare la granițele
monarhiei pentru apărarea teritoriilor
sale anexate.*

Turneul lui Andrassy. Oștire din Bu-
dapesta anunță, că ministrul Andrassy va
întreprinde, după prezentarea proiectului
reformei electorale dietei, un turneu prin
orașele mai mari ale țării, ca să-și apere
fătul său.

Deputațiunea bosniacă la ministrul
Aehrenthal. Bar. Aehrenthal a primit de-
putațiunea bosniacă și pe primarul din
Serajevo, Mandic, care a mulțumit mini-
strului că a desființat mari dificultăți in-
ternationale cu prilejul anexării Bosniei

rugând pe cancelar să exprime sentimen-
tele de recunoștință a populațiunii bos-
niace pentru împărat. Bar. Aehrenthal a
răspuns, că suveranul s'a hotărât la acea-
stă faptă în convingerea că poporul bos-
niac, în urma cultivei austriace, devenise
matur și capabil să ia parte la adminis-
trarea țării. Cancelarul își exprimă spe-
ranța că poporul bosniac și mai cu seamă
croatii vor fi recunoscători împăratului și
vor intra cu calm și moderațiune în sfera
popoarelor împărăției.

Din delegațiuni.

Desbaterea asupra anexiunii.

Vineri s'a început în *delegațiunea
austriacă* desbaterea asupra expozeului
ministrului de externe. Delegatul *Axmann*
declară, că creștinii-sociali salută cu bu-
curie fapta anexiunii Bosniei și Herțego-
vinei. Mulțumind împăratului pentru acea-
stă faptă, zice, că ea *»va forma baza poli-
tice viitoare austriace în Balcani”.*

Delegatul Dr. *Baernreither* schițează
partea cestiunii ce se referă la dreptul
gîntilor. Actul anexiunii, zice, n'a fost de-
cis de pretinse drepturi istorice, cărora
trebuie să ne opunem. Poziția de drept
public a Bosniei față cu ambele state ale
monarhiei rămâne de-ocamdată cum este
(considerându-se adevăți și mai departe ca
teritoriu comun al monarhiei), dar nu pu-
tem declara în destul că o schimbare în
această privință nu se poate face fără
consimțământul Austriei.

Delegatul Dr. *Redlich* în numele par-
tidului progresist german se declară pen-
tru anexiune.

Vorbește apoi reprezentantul Slove-
nilor și Croaților din Austria Dr. *Sustersic*
zicând că anexiunea Bosniei și Herțegovinei
poate fi judecată temeinic numai în legă-
tură cu cestiunea *Slavilor de sud*. Este în
interesul monarhiei de a deveni un bu-
levar sudslavic. În numele delegațiilor slo-
veni-croați aprobă anexiunea săvârșită,
căci printr'ansa s'a mai adaus la cele 5
milioane de Slavi de sud din monarhie
încă 1,800,000 de conaționali. Dorește să
se dea țărilor anexate o constituție de-
mocratică și-și exprimă convingerea că Sârbii
din Bosnia și Herțegovina ca și cei din
Serbia, cari sunt azi așa de amărâți, vor
părăsi cu timpul visul lor de o mare Sâr-
bie; Sârbii din provinciile ocupate vor fi
recompensați dându-l-se libertate consti-
tuțională și speră că și la Belgrad va învinge
rațiunea și bunul simț asupra paroxismului
patimilor naționale. În interesul tuturor
Slavilor de sud Sârbii trebuie să se împace

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Zidul.

De Marie Anne-Lalauze.

Pacea unei seri de toamnă cădea
peste câmpii. Încinse cu garduri, ogoarele
își arătau ici și colo pământul roșu al în-
ceputului de arat. Vântul purta mirosul
gliestei proaspete, iar pasările verei stăruiau
spre miazăzi. În pădurile posomorite frun-
zele îngălbinite se desprindeau de pe ra-
muri.

O casă boierească stăruia în marginea
drumului, înconjurată de câmpul verde.
Alături un cătun își risipea bordeiele cu
învelișuri de paie. Turnurile, în amurg se
ridicau drepte, negre. În pragul ușilor
câteva neveste înfricate priveau. Nu vedeai
pas de om, până chiar și copiii păreau
speriați, căci în acest sfârșit al lui 1794
războiul civil umplea împrejurimile de
groază.

La castel bivoacu husari republicani;
ei aprinseseră focuri pe pajiște. În dosul
ulucilor din față. Căii lor slobozi, galopau
în jurul parcului, iar în salonul casei de-
serte ofițerii țineau consiliu de războiu.

Ei judecau pe stăpânul castelului

însuși, contele de R., prins cu arma în
fruntea Șuanilor. Oamenii săi, împrăștiați,
rătăceau pe câmpie, unde se ascundeau în
colibele lor. El, după un scurt interogator,
fu închis într'o odaie vecină, așteptându-și
judecata.

Uniformele deliberau.

Erau opt inși frecându-și tăsurile
și mantalele groase de mătasea mobilelor.
Oboseala și asprimea campaniei din urmă
apăreau pe fețele lor, în stângăcia gestu-
rilor și în vorba lor rotunzită. Inimile
li-se împietriseră în fața pericolului și a
cruzilor văzute.

Nici unul nu șovăi: o lege strașnică
și fanatică le dicta sentința. Porunciră
să între prizonierul.

El era în mare desordine. Rezistența
pe care o făcuse înainte de a se preda
li impluseră de noroi și de praf hainele
neglijate ca acelea ale unui proscris. Cu
toate acestea ținuța, fineta capului tinăr
arătau deosebirea de rasă între omul a-
cesta și acei ce-l judecau.

El își ascultă osândă cu o răceală
mândră. I-se făcu cunoscut, că are să fie
împușcat a doua zi, în zori.

Dimineața umedă se scutura abia în

cercul limpede. Cioacăliile, cântând, se ri-
dicau de pe brazdă spre lumină. Peste
toate umezeala lucia în picături strânse ca
o pulbere de argint.

Se alesese pentru execuție un zid al
parcului, un vechiu zid foarte înalt și ac-
operit cu totul de viță verde. Era în față
un loc liber, pătrat, în mijlocul căruia se
înălța, pe o coloană, un Amor, strunindu-și
arcul. Niște plopi mari de Italia se ridicau
de jos împrejur, șoptitori și plini de frea-
măt. Și totul era calm, adorinit, făcut pen-
tru lungile și dulcele visări.

Plecându-și capul său de marmură,
micul zeu părea că privește la ființele, pe
cari nu le mai văzuse, la armele lor stră-
lucitoare, la căștile lor conice, la părul de
fiară care le blănia șubele.

Doi husari aduseră pe condamnat.
El ceruse voie să-și facă toaleta, voind să
fie cuvințios și gata pentru moarte. Mer-
gea cu pas sigur, purtând în el tradițiile
curajului întregii sale rase. Dar când îl
opriră, el întrebă brusc:

— Nu-i aici?

Ofițerul pe care-l întreba răspunse:

— Ea da, aicea-i.

El se întoarse, și cu nemărginită pă-
rere de rău privi la zid. Toamna făcea
pietrelor o manta regală, în care se des-

trămau mii de nuanțe, dela purpuriul în-
chis până la trandafirul șters și aurul pal-
lid. Frunzele leneșe cădeau din timp în
timp ca petalele unei flori care se vestejește.
Dealungul zidului o bancă se ascundea
sub recăderea vrăjilor mlădioși. Și văzân-
du-o boerul își aducea aminte.

Odinioară el venea aici cu aceea, pe
care o iubia, cu soția lui, acum refugiată
în Anglia. Ei se așezau pe banca aceasta
și-și spuneau vorbe de dragoste. Aceasta
era tot în toamnă, în cele dintâi zile ale
lor. Frunzele, își aduce aminte de e.e, că-
deau molatec în poalele rochiei ei. Vântul
murmura tainic prin ramurile mătăsoase
ale plopilor.

Înainte lor viața se desfăcea lungă,
fericită, încercată cu fĂgădueli. O liniște
misterioasă îi învăluia cu cursul nesimțit
al ceasurilor pline de farmec. Mănilor
se atingeau, vorbele li-se stingeau pe buze.
În față, micul Eros alb-abuț, le surădea
cu ochii lui fără privire.

El trebuia să moară în locul acesta
încă parfumat de iubire!

Un șor de corbi trecu pe sub cerul
alb. Apoi se auziră cocoșii, cari salutau
zorii zilei. Ziua urca în frăgezimea aerului.
Oamenii plutonului se scuturau, frecân-
du-și degetele înghețate pe oțelul puștilor.

cu fapta împlinită. Incheie prin a exprima speranța că Bosnia și Herțegovina vor fi mai târziu alăturate la țările coroanei croate. Nici într'un caz însă nu vom ca aceste țări să ajungă sub supremația maghiară.

Deputatul conte de Latour în numele dreptei camerei seniorilor mulțamește împăratului pentru anexarea făcută, »prin care situațiunea a devenit mai clară«.

Conducătorul Cehilor tineri Dr. Kramarz zice, că nu e de lipsă de a se accentua prea tare bucuria, căci nu se poate nega, că prin anexiunea situația politică a devenit serioasă și că de fapt tractate au fost violate prin ea. Dar anexiunea a fost necesară după introducerea constituției în Turcia. Și Bulgaria, care conduce administrația în Rumelia orientală numai în numele Sultânului s'a grăbit a preveni unei eventuale mișcări soviniște în Turcia prin crearea faptului împlinit al proclamării independenței sale.

Delegatul Wolf (pangerman) zice, că nu poate să consimtă cu panegiric, ce l'a desfășurat Dr. Redlich în numele Germanilor progresiști. Germanii naționali sunt îngrijați de incurcăturile, ce le poate aduce cu sine anexiunea. Lăudăroșia, că și puterea este o justificare, se potrivește numai pentru state cu organisme sănătoase, dar nu pentru state, a căror organism e necurmat scuturat de friguri. Situația neclarificată de drept public a țărilor anexate va provoca conflicte cu Ungaria, care, preținde, că aceste țări aparțin coroanei s-lui Ștefan. Prin aceea, că Germania închide ochii față cu anexiunea își va pierde toate simpatiile, ce le-a avut până acum la Bosfor în avantajul comerțului german. Se teme să nu o pățească monarhia noastră și cu soluțiunea cestiunii sudslavice, cum a pătât'o în Italia, unde s'a rezolvat cestiunea națională a Italienilor, dar în favoarea acestora, nu în acela al Austriei.

Delegatul polon Dr. Glombinsky se pronunță în numele Polonilor pentru clarificarea pozițiunii Bosniei și a Herțegovinei prin anexiune, deși în principiu sunt pentru respectarea tratatelor internaționale.

Delegatul Dr. bar. de Morsey zice, că e foarte penibil a vedea, că după ce regele Angliei a petrecut mai multe săptămâni în Austria și după ce ministrul de externe rusesc a fost în Austria, presa engleză și rusească duc un astfel de limbaj de tot aspru contra noastră și că chiar bărbați de stat englezi vorbesc de violarea brutală a tratatului dela Berlin. Limbajul iritat al presei europene e nutrit cu deosebire de Anglia și de aceea e așa de aspru fiindcă indirect vrea să lovească în Germania.

Ministrul de războiu, br. de Schönaich, declară, că pregătiri militare, ce se fac în toți anii pentru orice eventualitate, dar ca măsurile luate nu s'au executat până acuma. Ministerul de războiu nu va turbura de sigur nizuințele ministrului de externe de a rezolva afacerea pe cale pacifică.

In ședința de Sâmbătă a comisiei pentru externe a delegațiunii a vorbit mai întâi ministrul de externe br. Achrenthal, cu a cărui discurs ne ocupăm în fruntea foii. După el au mai vorbit:

Delegatul Dr. Korosek care zise: Ungaria n'are drept istoric asupra Bosniei;

Cum vor sfârșea numai decât gloanțele via, cum vor face să sbocare, ca niște pasări rănite, frumoasele frunze purpurii!

— Iești gata cetățene? — zise oficerul grabnic să sfârșească odată.

El ceru o clipă de reculegere.

Se gândea la copila sa, la soția sa. De peste zid îi veneau glasuri mărunte de pui de potârniche și cântecul limpede al ciocârliei redeșteptate. Viața multiplă, eternă, se infirpa din nou în lumina răspândită. Și cum era filosof, se gândea că ea nu se va sfârși; că el trecut odată, alții vor veni și vor iubi; că în același loc poate alții din neamul lui vor visa, mână în mână, uitând de sângele vărsat aici și de gaura sinistră a zidului. Și se ruga ca rasa lui păstrată și împrumutată vinelor copilului său să vadă ere noi și multă vreme lumina caldă a soarelui.

El se îndrepta repede și surăse către puștile cari se întindeau. Pe la spate, pe mâinile sale legate, el simțea ca o atingere prietenească fășiutul ușor al foilor.

...Descărcarea făcu să sboare din zid un lăstune, care își avea cuibul acolo. Trupul fu luat. Husarii plecară. Nu mai rămăse decât o pată roșie, pe care o înghițea pământul.

Trad. de M.

Însăși procederea ei față cu popoarele nemaghiare din Ungaria dovedește clar, că Maghiarii n'au nici calificarea etică de a educa popoarele anectate în privința culturală și economică. După ce mai vorbesc delegații cav. de Wasilkó (rutean din Bucovina) și Stökler pentru anexiune, social-democratul Pilloni, zise că trebuia să se dea Bosniei constituția de bună voie, nu silit. *Ministrul de externe are cel mai mare interes, ca dezvoltarea interioară politică în Austria și Ungaria să ia o direcție sănătoasă și deci e chemat a sfătui acum coroana, ca să nu lese, ca în Ungaria să întârzie introducerea votului universal, egal și secret.* Mai atinge atențiunea ministrului de externe, că politica sa esteroară, stă în cea mai mare contradicție cu tendința agrarienilor, cari vreau să închidă granițele pentru importul din Balcani.

Viena, 10 Octombrie.

— Cosp. part. a „Gaz. Trans.“ —

Demonstrațiunile rășboinice ale Sârbilor, în urma declarării anexării Bosniei și Herțegovinei au produs neliniște în cercurile de aici, mai ales între comercianți. »Chemarea sub steag a două clase de rezerviști — zice contele Khevenhüller, interviewat de un ziarist dela »Temps« — este o măsură neîndreptătită, căci nimeni nu amenință Sârbia. Austro-Ungaria va vedea în aceasta o provocare. Ea va aștepta o lămurire din partea guvernului Sârbiei și va ști să fie cu răbdare până la finea tragicomediei patriotice sârbești. Numai agitațiunile sârbești poartă vina, că regularea situației Bosniei și Herțegovinei a intrat în vigoare. E timpul ca ele să înceteze«.

Manifestările din Belgrad de altfel nu sunt privite de puterile străine, de pregătiri serioase de războiu, mai cu samă, că în ultimul moment însăși guvernul sârbesc înclină spre pace protestând contra anexării ca și Turcia și pretinzând o despăgubire, pe când Turcia cere să se convoce un congres sau conferență a puterilor, lucru ce de altfel a fost inițiat de Rusia.

Foile vieneze discută mult cestiunea întrunirii congresului pentru revizuirea tratatului dela Berlin și pretind, că întâiu de toate să se discute pe cale diplomatică până în cele mai mici amănunte programul congresului și Austria numai astfel, dacă va vedea că nu prejudică pasului ei, va lua parte. De altfel ministrul de externe al Rusiei a predat deja nota privitoare la conchismarea conferenței guvernului englez, care se pare, -- ar fi înclinat a consimți. Aprobă conchismarea în principiu și Italia, asemenea Franța — care sprijinește mult tendințele democratice naționale din Sârbia »în interesul păcii în Orient« — și nu pare a face opoziție nici Germania. Aceasta din urmă de altfel e pe partea Austro-Ungariei, în ce privește politica orientală. Szogyeny Marich ambasadorul austro-ungar la Berlin a avut o convorbire cu secretarul de stat german de la externe, Schoen, care l'a asigurat, că în chestiunea anexării, Austro-Ungaria poate conta cu siguranță la sprijinul Germaniei.

Ministerul Serbiei la Viena a primit ordinul din partea guvernului său să remită ministrului de externe al Austro-Ungariei o protestare în contra anexării Bosniei și Herțegovinei. Această protestare n'a fost primită din cauza că cabinetul dela Viena nu recunoaște guvernului sârb dreptul de a preciza punctul său de vedere în această chestie pe cale diplomatică.

— Anexiunea a produs mare satisfacție în cercurile oficioase vieneze. În ședința comunală de ieri, primarul Dr. Luenger, a preamărit cu frumoase cuvinte decisiunea împăratului, căruia i s'a trimis și o telegramă de felicitare și de omagiu la Budapesta. Asemenea camera de comerț și industrie se bucură de anexiune, așteptând dela regularea definitivă a stării celor două provincii anexate, o îmbunătățire economică, o înflorire a industriei și comerțului austriac. O mare firmă comercială primește o telegramă de la un trimis al său în Belgrad: Situația nu e de loc primejdioasă. Manifestările trecute în scenă nu sunt luate în serios. Îngrijiri serioase nu au loc. Putem spera la sigur, că va succede elementelor serioase de a restabili liniștea«.

— Cu toate notele diplomatice viața practică economică prezintă mare neîncredere în dezvoltarea evenimentelor politice. În deosebi la bursele din Paris, Londra și Berlin au scăzut mult cursurile. Comercianții francezi, angajați cu mari capitale în Turcia, pretind în deosebi asigurare și au făcut pașii necesari la guvernul francez, ca să intervină pentru o compensa-

țiune suficientă în favorul Turciei, ca astfel să se poată asigura capitalele franceze plasate în imperiul otoman. — Cosp.

Crisa în Orient și atitudinea României.

Unele ziare române de dincolo au lansat întrebarea, care va fi politica României în fața celor ce se petrec azi în peninsula balcanică?

»L'Indépendance Roumaine«, care susține strânse legături cu cercurile guvernului, scrie cu privire la aceasta importantă cestiune sub titlul: »Atitudinea României«:

»...Care să fie linia de conduită internațională a României? Ea e trasă cu caractere neșterse în istoria acestor 50 de ani din urmă în constituția chiar a acestui stat dela gurile Dunării, care a devenit prin munca poporului român și prin prudența diriguitorilor săi un membru respectat al familiei europene.

Politica română n'a deviat; ea a fost constant pacinică, consacrată dezvoltării tuturor forțelor națiunii, progresului sub toate formele; dar înainte de toate a fost necurmat preocupată de aceea, că acest progres... n'are a se realiza nici prin desprețuirea tratatelor internaționale, nici în detrimentul vecinilor săi.

Aceasta atitudine leală și prudentă a făcut că România e privită azi de Europa drept un factor de civilizațiune.

»L'Ind. Roum.« întreabă apoi: care a fost și care trebuie să fie rolul nostru în Macedonia? El se reduce, zice, la datoria pentru guvern, de a convinge Europa că în afară de Sârbi, Bulgari, Greci și Albanezi, mai există în Turcia și Români, cari au fost totdeauna buni și leali supuși ai M. Sale Sultanului, pe lângă că au constituit un element muncitor, pacific și de ordine în Orient.

Interesele noastre în Balcani sunt astfel numai de ordine morală și culturală, »revendicările chimerice și aspirațiunile absurde negăsindu-și loc«, în atitudinea ce ne-am impus.

»Nu facem o politică de aventurieri, adaugă »Indépendance«, nici nu ne vom lăsa să fim țărâți pe povârnișul întreprinderilor nebunești«.

»Cumintenția și prevederea față de viza politicii internaționale a României, ceace nu înseamnă, că țara noastră se va desinteresa de evenimentele cari se pot desfășura la frontiera noastră dinspre sud. Dimpotrivă, ea le va urmări cu atențiune și în cazul când tratatul de Berlin va fi revizuit, »Indépendance« nu se îndoiește că puterile, în cazul unei revizuirii a tratatului de Berlin vor ținea seamă de cuvântul României, atât pentru sacrificiile ce și-a impus, cât și pentru politica ei de sinceră alipire la interesele pacifice ale Europei.

O importantă declarație incheie expunerile »Indépendancei«: »România are, zice ziarul francez — o perfectă libertate de acțiune, e pregătită pentru orice eventualitate și poate să aștepte evenimentele... dacă se vor produce, ceace — din parte-ne — nu credem«.

Sub titlul: »Îngrijorarea României« ziarul »Conservatorul« scrie:

Insemnatele evenimente ce s'au desfășurat în Peninsula Balcanică, în cele din urmă zile au provocat la noi în țară o mișcare a opiniunii publice. Această mișcare se poate rezuma în îngrijirea generală și nedumerirea asupra câștigurilor pe care le-ar avea România în urma unei frământări din care mai toți vecinii noștri se vor alege cu câștiguri.

Apoi mai este o altă cestiune. Negreșit înălțarea Bulgariei la rangul de regat și proclamarea independenței Bulgariei, departe de a ne supăra trebuie să ne bucure.

Și Bulgarii sunt un popor mic, și Bulgarii au trecut, ca și noi, prin veacuri de restrițe și au îndurat jugul străinului, prin urmare independența statului bulgar nu poate mârni pe un neam cu instituții și cu idei liberale precum e neamul nostru. Decât o îngrijorare legitimă cuprinde opinia publică din România. Ia'to.

Pe când noi nu avem nici o revendicare de făcut în Bulgaria, pe când Bulgarii nu sunt amenințați în nici un fel din partea României, dânsii au pretențiuni asupra Dobrogei. Cu toate că Dobrogea ne-a fost adjudecată de către congresul dela Berlin. În schimbul celor trei județe din Basarabia, totuși Bulgarii o revendică ca fiind o provincie locuită în majoritate de conaționali de-ai lor. Agitațiunile bulgărești în Dobrogea nu mai încetează, în cărțile de geografie, care circula în școlile oficiale din Bulgaria, provincia noastră din dreapta Dunării este înscrisă printre țările bulgare: ei bine, aceste amă-

nunte întrețin temerea în noi cum că poate, va veni ziua, în care Bulgarii vor trece dela vorbe amenințătoare la fapte.

Cum că această temere nu e chimerică ne-o dovedește trecutul foarte apropiat: în timpul conflictului Mihăileanu am fost la două degete de un războiu cu Bulgaria, și toți ne aducem aminte de vrăsmășia pe care ne-au arătat'o atunci vecinii noștri;.

Opiniunea publică din România are dreptul deci, să fie îngrijată și să întrebe: dacă micul principat bulgar tributatar având Rumelia numai în administrație, era atât de dărz, ce va fi mai târziu când regatul bulgar independent, mărit cu Rumelia, se va întări și ca putere materială și ca prestigiu?

Nu susținem că Bulgarii ne vor ataca negreșit, însă cea mai bună politică pentru un stat este ca să se apere și să fie în măsură de a se apăra. Dar situația noastră față de Bulgaria este dintre cele mai precare.

Deși noi nu avem nici o veleitate de cucerire în Bulgaria, și cu toate că Bulgarii întrețin agitațiunea în Dobrogea, totuși noi suntem pretutindeni sub tunul bulgăresc. Pretutindeni dealungul Dunării precum și în Dobrogea, mai ales, Bulgarii au superioritatea asupra noastră; malul drept al Dunării domină în toată lungimea malul stâng, Bulgaria posedă un mare număr de cetăți foarte puternice, iar în Dobrogea suntem la discreția vecinilor noștri cari, ori când pot năvăli și merge asupra Constanței. Această inferioritate este dintre cele mai nefirești.

Firese ar fi ca țara, care nu inspiră nici o temere să aibă granița militară cea mai tare după cum este firească, cel agresiv să fie pus în neputință de a ataca.

Așa judecând cestiunea trebuie să ne mirăm cum guvernânții dela 1878 au fost atât de puțin prevăzători încât, după ce n'au putut apăra Basarabia, n'au avut nici măcar cumintenția de a studia harta Dobrogei și de a cere, măcar, o altă graniță, care să ne garanteze, fără prea mari jertfe militare, stăpânirea noii provincii.

Dacă evenimentele petrecute în Bulgaria au provocat și oare-care neplăcere la noi, trebuie să se știe că nu înălțarea Bulgariei supără pe vre-un Român, căci noi nu avem nici antipatie nici invidie împotriva Bulgarilor, dar atitudinea lor de până mai anii trecuți precum și atârările unora dintre Bulgarii din Dobrogea înouărează orizontul.

Datoria guvernânților noștri este ca să așeze prietenia româno-bulgară pe temelia cea sănătoasă, care este: garantarea teritoriului regatului român de orice agresiune în viitor.

O declarație a d-lui Sturdza asupra atitudinii României. Cu ocaziunea unei întruniri la clubul liberal, ce avu loc Vineri seara, ministru-președinte d. Dim. Sturdza a făcut o importantă declarație pentru a expune atitudinea ce-o va avea regatul român față de gravele evenimente din Orient.

D. Sturdza a arătat că România va urmări politica ei tradițională, care e o politică de cunoștință reală a situațiilor și de urmărirea a intereselor românești, fără creațiune de conflicte internaționale inutile. D-l Sturdza a arătat de asemenea că dacă situația din Orient va lua alte proporții decât acelea de transformare a unor stări de fapt în stări de drept, România va lua măsurile ce i-le vor indica interesele și împrejurările cu hotărârea și cu demnitătea cerută. D. Sturdza a indicat, că România nu va face nici-odată o politică de aventuri, care ar expune-o la cele mai grave pericole și că nu se poate nici acoperi cu ridicol prin revendicări teritoriale fantasmice în peninsula balcanică. În fine d-l Sturdza a arătat că față de situația din Balcani, România are mai mult decât ori când datoria să lupte cu o nesovăitoare energie ca să întărească situația ei internă și să dea problemei agrare o deslegare largă și democrată.

Evenimentele din Balcani.

Agitația în Sârbia.

Sâmbătă s'a întrunit Scupștina sârbească în sesiune extraordinară. Ședința a decurs peste toate așteptările în liniște, constituindu-se biroul. De relevat este discursul președintelui Iovanovici Lyuba, ales aproape cu unanimitate, care a accentuat situația gravă, în care s'a întrunit actuala sesiune și a exprimat speranța, că Scupștina va sprijini guvernul în lucrarea sa pentru apărarea intereselor periclitale ale patriei.

A doua ședință a fost convocată pe eri Duminecă. Dela această ședință, despre a cărei decurs încă n'avem știre, se așteaptă lucruri mari. Se spune adică, că radicalii bătrâni vor cere o ședință secretă, în care vor invita pe ministrul de externe, să facă declarațiuni privitoare la evenimintele dela ordinea zilei și la intențiunile guvernului.

Situația în Sârbia a fost în ajunul ședinței de eri, încă foarte nelămurită. Unii deputați, între cari șeful partidului progresist Novakovici, au declarat, că majoritatea Scupștinei se va pronunța pe lângă războiu. Dealtăparte ambasadorul Sârbiei la Viena Simici a declarat, că guvernului Sârbiei nici prin gând nu-i trece să provoace războiu.

Ziarele fac multă sfară în jurul unei alocuțiuni a principelui moștenitor al Sârbiei, adresată alaltăeri din fereastra palatului său tinerimei universitare, care demonștra pe străzile orașului pentru declararea războiului. Principele George să fi zis: »Fraților, vă mulțumesc pentru sentimentele voastre patriotice, pe cari le împărtășesc și eu. Sper, că peste câteva zile ne vom lupta pentru rege și patrie«. Cuvintele acestea au electrizat întratăta mulțimea, încât întrestrigăte de »Piară Austria« și »Haideți la războiu« a ars în fața palatului câte un steag austriac și ungar.

Din Petersburg se anunță, că principele Alexandru Karagyorgyevics, care servește în armata rusească, a plecat în apele finlandeze, pentru a preda țarului o scrisoare a regelui Petru, în care acesta cere ajutor în contra Austro-Ungariei.

Situația în Turcia.

In circulara de protestare adresată de cătră Poartă la toate ambasadere otomane în străinătate, Poarta declară că după ce a studiat bine considerațiunile desvolute în nota austriacă, Poarta nu se poate asocia în nici un chip în modul de a vedea al guvernului austriac. Regimul în vigoare până acum în Bosnia era bazat pe tratatele dela 1879, cari au stabilit în mod clar modul de ocupațiune și de administrațiune din partea Austriei, rezervând suveranitatea Turciei. Poarta crede că este imposibil să se violeze o dispozițiune oarecare din aceste tratate fără prealabilul consimțământ al Turciei, și fără învoiala puterilor semnatare. In consecință, imperiul otoman își menține toate drepturile sale garantate prin tratate și protestează în contra procederei Austro-Ungariei, care vrea să violeze după plac aceste tratate.

Din Constantinopol se anunță că mișcarea populară spre boicotarea mărfurilor austriace a luat un caracter serios; grupuri de persoane stau în apropierea prăvăliilor austriace spre a opri intrarea clientului. Negustorii austriaci au cerut ajutorul consulatului. Poliția procedează în mod sever în contra manifestațiunilor reacționare; serviciul de patrulare a fost întărit în mai multe mahalale cu forțe militare.

Anexarea Cretei la Grecia a produs în cercurile politice din Constantinopol mare surprindere. Guvernul Turciei a învitat îndată Guvernul Greciei să desavueze anexarea. Guvernul grecesc n'a răspuns până acuma.

Din Atena se anunță, că toate autoritățile din Canea resolvă agendele lor în numele »regelui«. Pe toate oficiile este afișată inscripția »Regatul Greciei«.

Montenegro-regat. Din Cetinje se anunță, că principele Nichita va proclama în curând principatul său de regat...

STIRILE ZILEI.

— 28 Septembrie v.

Adunarea generală ordinară de toamnă a comitatului Brașov este convocată pe ziua de 29 I. c. n. In preziua adunării se va întruni comisiunea permanentă comitatensă.

Starea sănătății Regelui Carol. Comunicările oficiale spun, că starea sănătății Regelui Carol merge din zi în zi tot mai bine. M. Sa a făcut Vineri și Sâmbătă, însoțit de d. prof. Noorden, preumblări în pădure. Se desmint deasemenea zvonurile puse în circulație, cum că d. prof. dr. Noorden a fost chemat din cauza agravării boalei Suveranului. Dr. Noorden a venit numai pentru a constata rezultatele fericite ale noului tratament, pe care îl prescriesee Regelui.

Adunarea de toamnă a comitatului Făgăraș este convocată pe ziua de 15 Oct. la oarele 9 a. m.

Magistratul orașului ne trimite spre publicare următoarele: Se aduce la cunoștința publicului, că în puterea unei înțelegeri dintre ministeriul comun imp. și reg. și dintre ministeriul de honvezi reg. ung. — în anul 1908 nu se vor ținea întrunirile de control pentru feciorii armatei comune imp. și reg., cari nu-s activi, — asemenea pe baza ordinului ministrului de honvezi reg. ung. din 2 Septembrie 1908 Nr. 8419 pres. — nici pentru feciorii dela honvezimea reg. ung., cari nu sunt activi. Rezervele însă, (rezervele întregitoare) cadetii și cei cari se află în asemenea poziții, precum și aspiranții din rezervă, atât cei dela armata comună imp. și reg. cât și cei dela honvezimea reg. ung. — sunt obligați a se prezenta și în anul acesta și în viitor la raportul principal și eventual la raportul ulterior. La aceste rapoarte vor fi chemați și de comandele lor superioare. Rapoartele cu ofițerii se vor ținea și în acest an după usul de până acuma.

Regina-mamă a regelui Spaniei sosește mâne în Budapesta pentru a vizita pe Maj. Sa Monarchul.

Secretarul ministrului de comerțiu, Szterenyi, va sosi în 31 I. c. n. la Făgăraș pentru a lua parte la deschiderea liniei ferate Făgăraș—Brașov. După festivitățile deschiderii va veni la Brașov pentru a-și ținea darea de samă în fața alegătorilor săi.

Aviz. Prin aceasta se avizează învățătorii de pe teritoriul Reuniunii învățătoresți din jurul Gherlei, că adunarea generală a acestora se va ținea în 1 și 2 Noemvrie st. n. a. c. în parohia Cheșeu (Alsókosály), la care sunt invitați atât membrii acestei Reuniuni, cât și toți aceia, cari se interesează de cauzele școlare și învățătoresți. Gherla, la 6 Octomvrie 1908 *Ioan Georgiu*, canonic președinte, *Alexandru Pop*, inv. secretar.

Fundațiunea principelui Schwarzenberg-Grüner. Deoarece în fiecare an se impart cametele de 2 coroane după fundațiunea principelui Schwarzenberg-Grüner între soldați, dela sergent-major mai în jos din comunele fostului district al Brașovului, se invită pe această cale toate persoanele militare aparținătoare orașului Brașov, cari doresc să reflecteze la amintitul beneficiu, să-și prezente petițiunile cu documentele necesare până în 1 Decemvrie a. c. magistratului orașenesc

Direcțiunea casieriei cercuale din Brașov pentru asigurarea muncitorilor ne anunță că continuarea adunării generale de eri va avea loc mâne, Marți, la oarele 8 seara în sala din parterre a reuniunii industriale.

Marea menagerie Koczka și-a început în Brașov reprezentațiunile interesante, care merită să fie văzute de întreg publicul Brașovean. Zilnic se dau câte două reprezentațiuni (la oarele 4^{1/2} și 7^{1/2} p. m.) cu un program foarte bogat. Foarte interesante sunt punctele programului, în care se prezintă imblanzitorii de lei. O atracție deosebită oferă doi lei mititei de câte o lună și trei cășori.

Concert. Cântăreața de concerte d-șoara Margit Kedves va da Mercuri seara în sala dela »Gewerbeverein« un concert. Acompaniamental e sustinut de d-l prof. E. Lassel. Inceputul la 8 seara. Prețul locurilor. Locul I. cor. 2.40, locul II cor. 1.80, locul III cor. 1.20. Loc de stat 1 cor. Studenți 60 b. Bilete se află în librăria Hiemesch.

Aviz. Mâne la oarele 10 a. m. se va pune în vânzare prin licitațiune în localul poliției o căprioară confiscată, în favorul casei săracilor.

Deia societatea »Clubul Român« din Viena primim următoarele comunicate:

Mult onorată Redacțiune! Vă rugăm ca în prețitul d-voastră ziar să dați loc acestui articol de interes public:

Pentru-că foarte mulți sunt cari »Societatea bisericească gr. or. română« și societatea »Clubul român« le tin de una și aceeași, noi »Clubul român« ne simțim nevoiți, ca pe calea publicității să lămurim situația și să aducem la cunoștința tuturor Românilor ce interes poartă de soarta noastră a coloniștilor vienezi, că aci în Viena sunt două societăți române.

*) Presidiul societății: Viena III, Easlarngasse 4.

Noi amândouă societățile mână în mână pășim înainte în a ne ridica prin crearea de instituțiuni la un nivel cu celelalte popoare culte ce ne încunjoară. Cei dela biserică vreau înainte de toate biserică și casă parochială și apoi și casă națională ca asil pentru toți Români setoși de cultură. Noi Clubul român, care facem parte și din Societatea bisericească, suntem conform statutelor noastre exclusiv numai pentru ridicarea clasei noastre de mijloc, adică a comercianților și meseriașilor români de pretutindenea. Că ridicarea acestei clase hogătie națională înseamnă, credem că nici un Român n'o poate trage la îndoială. Apelurile ce Societatea bisericească le-a emis sunt pentru biserică, ear apelurile ce noi Clubul român le-am emis sunt pentru Casa Națională a clubului român, unde deee Dumnezeu ca conform dorinței și entuziasmului ce pe noi anteluptătorii ne inflăcărează, cât mai curând sute și sute de Români meseriași și negustori să-și afle adăpost și sprijin și ambiția lor de a se perfecționa și de a se face ca toți atâți apostoli ai comerțiului și industriei naționale, să-și găsească în noi mediul potrivit

Cu cât mai multe instituțiuni culturale are un neam cu atât mai culte și cu cât mai multe instituțiuni culturale vom avea noi Români dela Viena, cu atât mai mult vom trage la cumpăna aceea, care menită este să ne înșire și pe noi între cei ce apuseni se numesc. Mare greșesc deci aceia, cari nouă Vienezilor ne iau în nume de rău că cerșim milă națională sub diferite titluri. Cele câteva coroane ce d-l N. N. pe lista cutare sau cutare a dat pentru persoana d sale e o foarte mică jertfă bănească în proporție cu entuziasmul său mai bine zis mândria națională ce pe Domnialni îl va cuprinde, când nu știu peste câți ani aici în Viena 2 sau 3 instituțiuni culturale românești vor da de știre lumii că și noi Români suntem un factor cultural.

Că Societatea bisericească și noi Clubul român mână în mână mergem destulă dovadă că vrednicul președinte al Societății bisericești generalul Alexandru Lupu e totodată și protectorul »Clubului român«.

Rugăm pe toți Români de bine, ca acestea să binevoiască de a le lua la cunoștință.

Viena, la 10 Oct. 1908.

George Vitencu.
președinte.

Alex. Barbu.
secret.

Miltade Niculescu.
cassier.

Aviz cătră Români de pretutindenea!

Inboldiți de dorul de a aduna pe toți Români într'un mănunchi și a-i uni în cuget și s'ntiri, noi »Clubul Român« am înființat o masă socială la Restaurantul »Zum Magistrat«, Wien I Lichtenfelsgasse Nr. 3.

Această masă socială menită de a fi loc de întrunire pentru coloniști și pentru Români de pretutindenea, credem că va promova mult ridicarea socială a nației noastre.

Fie-care Român de ori unde ar fi el, fie membru sau nemembru, e binevenit și cu brațele deschise primit.

Viena, 11 Oct. 1908.

George Vitencu, preș.

Varietăți.

Un membru al Academiei de medicină din Paris a făcut interesante comunicări asupra tuberculozei (ofticei) servindu-se de datele statistice oficiale din diferite țări — și în special din diferite capitale.

Prin aceste date ajunge la concluzia, că mortalitatea din pricina tuberculozei a scăzut în mod destul de mulțumitor în cei 20 de ani din urmă.

Ast-fel în Prusia în anul 1886 murau din 10.000 locuitori, 31 de oftică, iar peste 10 ani (1896) numărul morțiilor la 10.000 a scăzut la 17

Medicul francez, care a făcut comunicarea e de părere că, împotriva credinței ce s'a răspândit în Germania, nu sanatoriile populare au făcut-o, în primul rând, pe oftica să dea îndărăt, ci că totul s'ar datorit igienei generale și igienei preventive, tot mai mult păstrate de public.

Și rezultatele păzirei regulilor de igienă se cunosc și în alte centre mari, unde, până acum, și chiar azi încă, tuberculoza taie adâncă brazdă.

Ast-fel în Berlin dela 1886 până la 1896 procentul mortalității, din pricina tu-

berculozei, a scăzut cu 29%, iar dela 1896 până la 1906, cu 22%, ce e drept mai puțin progres decât în cei dintâi 10 ani. In același timp în Viena mortalitatea tuberculoșilor a scăzut cu 55% (în 20 de ani) în Londra cu 23%, în New-York cu 41% și în Paris cu 22%.

Se constată apoi în special descreșterea mortalității din pricina tuberculozei la copii, o dovadă că prescripțiile relative la igiena laptelui, pricinitorul de căpetenie al tuberculozei la copii, sunt păzite.

Până în prezent nu se cunoaște medicamentul, care să mântuie pe cel atins de această boală. Datele de mai sus însă sunt o dovadă că prin păzirea regulilor de igienă ori-cine se poate păzi de ea și tot prin păzirea acestor reguli cu strictetă, bolnavul se poate ușura și vindeca.

M.

ULTIME ȘTIRI.

Belgrad. 11 Oct. In conferența de eri după amiazi a partidelor sârbești s'a primit o rezoluțiune contra războiului cu 93 voturi contra 66.

Belgrad. 12 Oct. Ambasadorul rus de aici a declarat, că Sârbia nu poate conpta la sprijinul Rusiei într'o politică agresivă.

Constantinopol. 12 Oct. Se susține svonul, că Sultanul va abdica.

Bibliografie.

— »Legenda Funigeilor«, poem dramatic în trei acte de St. O. Iosif și D. Anghel. Prețul 1 Leu.

Dante, »Infernul« traducere în versuri de N. Gane. Prețul 3 cor. 50 bani, plus 30 ban porto.

»Prin Vraja Dragostei«, nuvele de *Vasile Pop* editura Minerva. Prețul G. 150 plus 10 fileri porto.

M. Sadoveanu »Vremuri de Bejemie« 2 cor.

Guy de Maupaansst »Povestiri alese« traduse de M. Sadoveanu. 2 cor.

Octavian Goga »Poezii«. 1 cor.
Zuhariz Barsan »Poesii« 1 cor. 50.
Sandru (Aldea) »Carticeica Plugarului« — 50 bani.

Ioan Adam: »N.zuiniți« povestiri și »Pe lângă vată«, pîde și glume țărănești. Ambete à 1.50 cor.

— »**Ciprian Porumbescu**, icoane din frământările unui suflet de artist.« De Dr. Valeriu *Branisce*. Broșură de 120 pagini. Cu portretul lui Ciprian Porumbescu, după ultima fotografie. Prețul unui exemplar 1 cor. 50 bani. Se poate comanda prin librăria »Gazetei«.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor respons.: Victor Branice.

Copiii cari nu prosperează

dacă li-se dă Emulsiunea Scott se intoarce spre bine.

Intrămarea începe deja dela prima folosire a lui Scott.

Emulsiunea Scott

este așa de dulce ca crema și o iau copiii bucurosi și se mistue ușor, chiar de cei ce resping laptele.

Emulsiunea Scott se recomandă mult de medici în toate țările. (12)

Veritabilă numai cu marca — pescarul — ca semn de garanție a procedurii lui Scott.

Prețu' unei sticle originale 2 coroane 50 bani Se capătă în toate farmaciile.

Să capetă pretutindeni

Kalodont

Cremă de dinți indispensabilă conservă dinți curați, albi și sănătoși.

P. T.

Am onoarea a aduce la cunoștința On. public că am deschis Etablissementul meu de hăinărie fină pentru bărbați, băieți și copii în localul Parter și în etajul I

Un salon de confecțiuni pentru Dame

sub conducerea Domnului **Ludvig Fenyvesy** în
Brașov, Tîrgul Inului Nr. 26 (lângă Magazinul Schütz).

Deoarece baza unui serviciu solid o formează prețurile fixe, m'am decis a le introduce în negoțul meu și sper cu aceasta a câștiga confiența Onoratului public.

Păziți-vă de înșelăciune!

În prăvălii unde se tocmește se înșală fie-care. Vanzătorul știe înainte, că mușterii să tocmește, și de aceea cere prețuri indoite și întreite. Dacă cumpărătorul după multă tocmeală, cumpără în fine marfa cu prețul jumătate, tot nu are siguranța, că a fost într'adevăr servit ieftin și solid.

În negoțul meu este deschis ori-ce șantaj.

Îmi iau voea a încunoștința On. Dame, că se află un **bogat asortiment de costume gata, halaturi, mânecute și bluse.**

Sper că Etablissementul meu Vă va conveni, Vă rog a mă onora cu încredere și cercetare numeroasă.

*Fără tocmeală
Fără încărcare.
Pe fie-care bucată se vede prețul fix
și cel mai ieftin.*

Cu toată stima

I. A S C H E R.

(324,8-20)

Nr. 75/908.

not.

Publicațiune.

Primăria comunei Simon (comit. Făgăraș) aduce la publica cunoștință, că în **14 Noembrie st. n. a. c.** la 2 oare p. m. se va ținea licitațiune publică verbală și cu oferte în cancelaria comunală, pentru **vinderea a 1100 metri cubici lemn de brad** (molv) din pădurea comunală „Pleașa“.

Prețul strigării este **66600 cor.** sub care nu se va vinde quantul de lemn descris. Vadiul este de 6660 cor. Ofertele în scris se primesc în ziua de licitațiune până la 10 oare a. m.

Condițiunile mai de aproape se pot vedea în toate zilele în oarele oficioase în cancelaria notariatului cercual din Branul superior.

Simon, 5 Octomvrie 1908.

Primăria comunală

George Manoiu, Axente Moșoiu,
primar. 352,1-1. notar.

„VLĂDEASA“,
institut de credit și economii, societate
pe acții în S. Honyad.

Concurs.

Pentru un post de sub contabil se escrie concurs. Reflectanții cari au satisfăcut obligamântului militar activ și sunt în stare a lucra independent în toate ramurile de operație, sunt rugați ași da concursurile scrise cu mâna proprie și înscrute cu test moniu de pre absolvarea vre-unei școli super oare comerciale, atestat despre praxa de păuă acum, atestat de botez și de mo altate până în 30 Octomvrie 1908 la direcțiune.

Sal'ar anual **1200 cor** bani de quartir 16% a salarului și tantiema statatară.

După serviciu de un an va putea fi denumit definitiv Postul este a se ocupa imediat după denumire.

B Huedin, 6 Octomvrie 1908.

(343,1-1)

Directiunea.

Nr. 7415-1908.

PUBLICAȚIUNE.

Din cauza pericolului amenințator al colerei proprietarii, adminis tratorii de case și locuitorii sunt provocați de urgență să țină în cea mai mare curățenie curțile, umblă torile, podurile, pivnițele, grajdurile, șopurile etc. și să golească în fie care săptămână gropile de gunoii.

Hotelierii, cărcumarii și proprietarii de cafenele au să desinfecteze pissoarele cu var stâns, să țină în mare curățenie pânzăturile de masă, tacămurile și alb turile de pat și să spele cel puțin odată la săptămână podelele cu leșie ferbinte.

Organele polițiene vor controla executarea dispozițiunilor de mai sus și vor pedepsi sever pe contra-venienți.

Varul stâns se pregătește în modul următor: 1 chilă de var nestins se înmoși într'un litru de apă și după ce s'a răcit se amestecă cu alte 3 litre de apă. Varul stâns are să fie în totdeauna proaspăt.

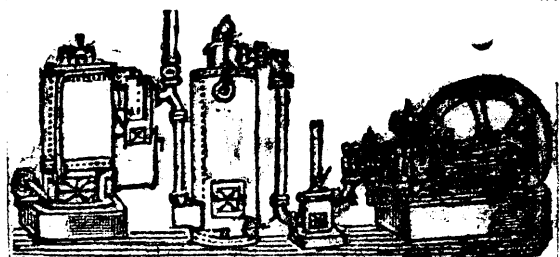
Brassó, în 29 Septemvrie 1908.

347,4-4.

Capitanatul orășenesc.

Garantie îndelungată!

Condiții favorabile de plată!

FABRICA DE MOTOARE

A. G. DRESDNER

una din cele mai vechi și mai mari

FABRICI de MOTORE

Liferează

MOTORE și LOCOMOBILE

care funcționează: perfect, durabil, prețis și sigur, puse în mișcare cu Gaz (Sauggas), Benzin, Uleiul brat Acetylen.

R-representant General și Deposit:

Gel'ert Ignác és T-sa,

Bud pest, Teréz Körut 41.

Telephon Nr. 12-91.

(175,11-20.)

Banca Națională a României.

Situațiune sumară.

1907		1908
22 Septemvrie	Activ:	13 Septemvrie 20 Septemvrie
84 808,327	Reser. metal. aur 30929107	128.230.046 128 229,107
395,916	Trate aur 373.0000	442 036 418,260
92 033,916	Argint și diverse monede	76 342.752 81 108 795
92.033,188	Portofoliu Român și străin	30 509,617 30 022,669
37 451,414	*Impr. c. ntra efec. publice 12945800	11.999 924 11.999 924
11 999,924	" " " în cont-corent 17076869	15 480.553 15 465.553
15 806,084	Fonduri publice	3 216.621 3 201.621
3 253,121	Efectele fondului de rezervă	5 955 390 5 955.609
5.909 800	Efect. sold. de amort. mob și mater. imob.	700,587 700 684
639 116	Imob. și Mașini de Imprimerie	351,358 436,245
448.892	Celestii de Administrațiune	109.536,239 103.723 939
167 084 549	Depozite libere	20.353.012 22 814 113
23.040,724	Conturi curențe	29 622 244 26.834 610
29 230 674	Conturi de valori	432.740 379 432.079,129
42.232.429		
	Pasiv:	
12 000,000	Capital	12.000 000 12.000 000
23 051 453	Fond de rezervă	24 928.807 24 963 687
3 473 646	Fondul amortis. mob. și material	3.734,034 3.764,514
313 546 030	Buete de Bancă în circulațiune	279.559,620 279.550 520
2 077,070	Profituri și pierderi	2 190,642 2.190,642
999 701	Debânzi și beneficii diverse	791 037 875,827
167 084 549	Depozite de retras	109 536.239 108 733 929
462.232 429	Scomptul 5%	432.740.379 432 079 129
	* Dobânda 5%	

Cruce seu stea după electro-magnetica

Patent Nr. 36967.

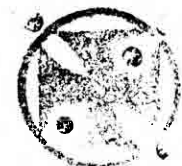
Nu e crucea lui Volta.

Nu e mijloc secret.

Vindecă și înviorază

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă bo-

se da împrejurării, că la vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, ne-uragie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, ameteii, tinituri de ureche, bătăie de inimă, agitațiuni de inimă, asmi, auzul greu, agitațiuni de stomac, lipsa poftei de mâncare, re-cesală la mână și la picioare, reumă, potăgră, litchia, utul în pat, indusna, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor boale, cari la tractare normală a medicu-lui se vindecă prin electricitate. - În cancelaria mea se află atestate înverse din toate păr-țile lumii, cari prețesc cu mulțime invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zădărnica, rog a probe aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se cu-funde cu aparatul „Volta“, de ore-că „Crucea-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungharia a fost oficial aprit, fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut și apreciat și cercetat. Deja teftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă îndecesebi

Prețul aparatului mare e 8 cor. Pretul aparatului mic e 3 cor.

Posibil la morbuți, cari nu sunt folosibil în copii și femei de mai vechi de 15 ani. constituțiune foarte slabă.

Expediție din contra și local de vîndare pentru țară și străinătate etc.

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V.28, Strada VADÁSZ 34, colțul strada Kármán.